

MEDELANDEN I SAMORDNINGSFRÅGOR

REPORTS ON STATISTICAL CO-ORDINATION

Statistiska Centralbyrån, Stockholm

National Central Bureau of Statistics, Stockholm, Sweden

Referent	Datum	Meddelande nr	Sida
Förste aktuarie J. Sävenborg 08/63 05 60/153	6.8. 1968	1968:6	1(13)

STANDARDER FÖR KLASSIFICERING AV INSTITUTIONELLA ENHETER MED AVSEENDE PÅ INSTITUTIONELL SEKTORTILLHÖRIGHET, ÄGARKATEGORI OCH JURIDISK FORM

STANDARDS FOR CLASSIFICATION OF INSTITUTIONAL UNITS ACCORDING TO INSTITUTIONAL SECTOR TYPE OF OWNERSHIP AND LEGAL ORGANIZATION

Dessa meddelanden ges ut intermittent. Prenumeration kan göras genom varje bokhandel eller genom AB Nordiska bokhandeln, Stockholm (postgiro nr 87, bankgiro nr 73 - 40 66). Pris: helår 15 kr. Ansvarig utgivare: Lennart Fastbom, Statistiska centralbyrån, Fack, Stockholm 27.

These reports are issued from time to time by the National Central Bureau of Statistics, Fack, Stockholm 27, Sweden. The reports may be obtained from Nordiska Bokhandeln, Stockholm, Sweden. Annual subscription: Sw. Kr. 15.

2.

Förord

Den institutionella enheten har fått en snabbt växande betydelse som insamlings- och redovisningsenhet inom den ekonomiska statistikproduktionen. Behovet av enhetliga normer för institutionella enheters gruppering efter näringsstillhörighet, ägarkategori m m har därigenom blivit alltmer angeläget. Statistiska centralbyrå (SCB) har därför utarbetat och fastställt standarder för dessa enheters klassificering med avseende på institutionell sektortillhörighet, ägarkategori och juridisk form. I fråga om näringsgrensklassificering kan f n inte tas definitiv ställning på grund av en pågående allmän översyn av standard för sådan indelning. Ansvarig för utarbetandet av de nu fastställda standarderna har varit avdelningsdirektör Erik Esaiason, samordningsenheten, planerings- och samordningsavdelningen.

Detta meddelande innehåller en tablå över de olika standarderna, definitioner till dessa och en kommentar till deras uppbyggnad. Avsikten är att nu fastställd standardklassificering successivt skall föras in i det centrala företagsregistret och tillämpas i SCBs statistikproduktion.

SCB rekommenderar övriga statistikproducerande instanser att i tillämpliga delar använda de nya standarderna.

Stockholm i juli 1968

Ingvar Ohlsson

Glaes Lagerkvist

Standarder för klassificering av institutionella enheter

(Fastställda 20.5.1968 av SCBs styrelse för användning i SCBs statistikproduktion)

Standard för institutionell sektorindelning

- 10 Offentlig förvaltning
- 11 Statlig förvaltning
- 12 Borgerlig kommunal förvaltning
- 13 Kyrklig kommunal förvaltning
- 14 Socialförsäkring
- 15 Övriga offentliga institutioner

- 20 Icke-finansiella företag
- 21 Företag
- 22 Företags intresseorganisationer m m
- 23 Filialer till utländska företag

- 30 Finansiella företag
- 31 Banker
- 32 Andra finansinstitut
- 33 Försäkringsinstitut

- 40 Hushåll
- 41 Personliga företag
- 42 Övriga hushåll

- 50 Ideella föreningar, stiftelser etc.

- 60 Utländet

Standard för indelning efter ägarkategori

Offentlig ägarkategori

- 1 statlig
- 2 kommunal

Icke-offentlig ägarkategori

- 3 konsumentkooperativ
- 4 producentkooperativ
- 5 privat (med formellt ägande)
- 6 privat (utan " ")
- 7 utländskt ägande
- 8 annan ägarkategori

Standard för indelning efter juridisk form

- 1 Fysisk person
- 2 Enkelt bolag, partrederi etc.
- 3 Handelsbolag (inkl kommanditbolag)
- 4 Aktiebolag
- 5 Ekonomisk förening (inkl bostadsrättsförening)
- 6 Annan förening
- 7 Stiftelse
- 8 Offentlig myndighet eller institution
- 9 Annan juridisk form

Definitioner av klasserna i de olika standarderna

Standard för institutionell sektorindelning

Kod	Sektor	Omfattning
10	<u>Offentlig förvaltning</u>	
11	Statlig förvaltning	Departement, myndigheter, verk och institutioner som finns särskilt redovisade med poster både för avlöning och omkostnader i Riksrevisionsverkets (RRVs) budgetredovisning. Affärsdrivande verk ingår inte.
12	Borgerlig kommunal förvaltning	Borgerliga primärkommuner, kommunalförbund och landsting
13	Kyrklig kommunal förvaltning	Församlingar, pastorat och andra kyrkliga sälligheter
14	Socialförsäkring	Allmänna pensionsfonden, allmänna försäkringskassor och erkända arbetslöshetskassor
15	Övriga offentliga institutioner	Institutioner och organisationer som till större delen finansieras och/eller kontrolleras av den offentliga sektorn.
20	<u>Icke-finansiella företag</u>	
21	Företag	Juridiska personer, som producerar varor och icke-finansiella tjänster för försäljning till ett pris som normalt motsvarar eller i det närmaste motsvarar produktionskostnaderna. De statliga affärsdrivande verken (utom postbanken) ingår.
22	Företags intresseorganisationer m m	Institutioner, organisationer och andra föreningar som betjänar företagssektorn och <u>ej</u> helt eller huvudsakligen finansieras eller kontrolleras av den offentliga sektorn. Dessa enheter erbjuder sina medlemmar, eller motsvarande, tjänster gratis eller till ett pris som många gånger inte ger kostnadsäckning. Finansiering sker i första hand genom medlemsavgifter och endast i andra hand genom direkta avgifter för gjorda prestationer. Företags pensions- och personalstiftelser räknas hit.
23	Filialer till utländska företag	Utländska företags verksamhet vid fast verksamhetsställe i Sverige. Som utländskt räknas företag vars huvudkontor är beläget i utlandet. Såsom svenska juridiska personer registrerade dotterföretag till utländska företag ingår i sektor 21.

Kod	Sektor	Omfattning
30	<u>Finansiella företag</u>	
31	Banker	Riksbanken, postbanken, affärsbanker, sparbanker och föreningar tillhörande jordbrukskasserörelsen
32	Andra finansinstitut	Andra finansiella företag och institut än bank- och försäkringsinstitut (en mer detaljerad definition anges i 1967 års förslag från FN till reviderad SNA ¹ och 1968 års ISIC) ²
33	Försäkringsinstitut	Institut som meddelar försäkring utom institut för socialförsäkring (sektor 14: allmänna pensionsfonden, allmänna försäkringskassor och erkända arbetslöshetskassor)
40	<u>Hushåll</u>	
41	Personliga företag	Fysiska personer (och dödsbon) som i eget namn eller såsom delägare i enkelt bolag, partrederi eller motsvarande, driver rörelse och för vilken rörelsen vanligen utgör den huvudsakliga inkomstkällan. Oavsett om det senare villkoret är uppfyllt skall den som i sin rörelse har anställd arbetskraft motsvarande minst en halv årsanställd alltid räknas som företagare. Med rörelse jämställs ej utairenderad jordbruksfastighet eller annan fastighet.
42	Övriga hushåll	
50	<u>Ideella föreningar, stiftelser etc.</u>	Enheter, som betjänar hushållen och ej helt eller huvudsakligen finansieras eller kontrolleras av den offentliga sektorn. Priset för deras tjänster är ofta ej kostnadstäckande, utan finansiering sker genom medlemsavgifter, bidrag och gåvor samt kapitalinkomster.
60	<u>Utlandet</u>	Utländska fysiska och juridiska personer som inte ingår i sektor 23. Med utländsk fysisk person avses den som inte är bosatt i Sverige (en mer detaljerad definition anges i SNA).

1) System of National Accounts.

2) Se FNs publikationer "Proposals for the revision of the SNA, 1952" (E/CN.3/356, 14 August 1967) resp "International Standard of Industrial Classification of all Economic Activities (Series M, No 4, Rev. 2, 1968).

Standard för indelning efter ägarkategori

Kod	Klass	Omfattning
<u>Offentlig ägarkategori</u>		
1	statlig	Statliga förvaltningsmyndigheter och -institutioner; företag och affärsdrivande verk som direkt - eller indirekt via statligt företag eller institution - ägs av staten; samt institutioner som utan formellt ägande kontrolleras ¹ av staten.
2	kommunal	Enhet som i standard för institutionella sektorer förs till sektorerna 12 Borgerlig kommunal förvaltning och 13 Kyrklig kommunal förvaltning samt de företag - finansiella eller icke-finansiella - som helt eller huvudsakligen, direkt eller indirekt, ägs av enhet tillhörig någon av sektorerna 12 och 13.
<u>Icke-offentlig ägarkategori</u>		
3	konsumentkooperativ	Ekonomiska föreningar som stöder medlemmarnas (enskilda) hushållning i deras egenskap av konsumenter. Även andra juridiska personer som direkt eller indirekt ägs av konsumentkooperativa föreningar räknas hit.
4	producentkooperativ	Ekonomiska föreningar som stöder medlemmarnas förvärvsverksamhet i deras egenskap av producenter. Även andra juridiska personer, som direkt eller indirekt ägs av producentkooperativa föreningar räknas hit.
5	privat (med formellt ägande)	Juridiska personer som ägs eller i huvudsak kontrolleras av enskilda ägarintressen eller av andra enheter som i sin tur ägs av enskilda ägarintressen. Även fysiska personer som rörelseidkare räknas hit.
6	privat (utan formellt ägande)	Juridiska personer som inte ägs eller i huvudsak kontrolleras av den offentliga sektorn och inte heller styrs av enskilda ägarintressen (t ex sparbank, stiftelse med "allmännyttig" verksamhet).
7	utländskt ägande	Enheter, som ägs eller i huvudsak kontrolleras av annan stat, utländsk fysisk eller juridisk person eller av internationell organisation. Även dotterbolag till utlandsägda företag räknas hit.
8	annan ägarkategori	Enheter som inte hänförs till någon av klasserna 1 - 7.

1) I första hand genom tillsättning av styrelsemajoritet.

Klassificeringsprinciper för institutionella enheter, som är samägda av enheter tillhöriga olika ägarkategorier

(Då mestkriterium tillämpas, är kriteriet ägarandel/röstandel i procent)

1. Klassificera först med avseende på offentlig eller icke-offentlig ägarkategori. Mestkriterium tillämpas.
2. Om lika ägarandelar mellan offentlig och icke-offentlig, klassificera som offentlig.
  - a. Om offentlig ägarkategori, avgörs tillhörigheten till statlig eller kommunal ägarkategori enligt mestkriterium.
  - b. Om lika ägarandelar mellan stat och kommun, klassificera som statlig.
3. Om enheten klassificerats som icke-offentlig, avgör den ägarkategori, vars ägarandel är mer än 50 procent.
  - a. Om ingen ägarkategori uppfyller detta krav - klassificera som 8, annan ägarkategori.

Standard för indelning efter Juridisk form

Kod	Klass	Omfattning
1	Fysisk person	Fysisk person
2	Enkelt bolag, partrederi etc.	Bolag som är bildat enligt bestämmelserna i lag 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag, 2. Kap.: "Sluta två eller flere bolag för visst företag eller för fortsatt verksamhet och är bolaget ej sådant, varom i 1. Kap. av denna lag är särskilt stadgat" (handelsbolag) "kallas det enkelt bolag" (45 §). Bolag bildat enligt bestämmelserna i Sjölag 12 juni 1891, 9 §: "Äro flere redare i ett fartyg svare envar för rederiets förbindelser allenast i förhållande till sin lott i fartyget".
3	Handelsbolag (inkl kommanditbolag)	Bolag som är bildat och registrerat enligt bestämmelserna i lag 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag, 1. Kap.: "Sluta två eller flere bolag för att under gemensam firma idka handel eller annan näring, med vars utövande följer skyldighet att föra handelsböcker, kallas det handelsbolag" (1 §). "Bolagsman må kunna förbehålla sig att för bolagets förbindelser ej ansvara med mera än han i bolaget insatt eller åtagit sig att insätta. Ej må sådant förbehåll av samtliga bolagsmän göras. Bolagsman som gjort förbehåll, varom nu är sagt, kallas kommanditdelägare och bolaget kommanditbolag. Sådant bolags firma skall innehålla ordet 'kommanditbolag' "(38 §).
4	Aktiebolag	Bolag som är bildat enligt bestämmelserna i lag 14 september 1944 om aktiebolag.
5	Ekonomisk förening (inkl bostadsrättsförening)	Förening som är bildad enligt bestämmelserna i lag 1 juni 1951 om ekonomiska föreningar eller enligt lag 25 april 1930 om bostadsrättsföreningar. Även föreningar bildade enligt lag 25 maj 1956 om jordbrukskasserörelsen är ekonomiska föreningar.
6	Annan förening	Alla föreningar ej registrerade som ekonomiska föreningar.
7	Stiftelse	Anslagen egendom att som självständig förmögenhet tjäna ett bestämt ändamål utgör en grundad stiftelse.
8	Offentlig myndighet eller institution	Statliga förvaltningsmyndigheter och institutioner samt affärsdrivande verk, borgerliga primärkommuner, kommunalförbund, landsting, församlingar, pastorat samt andra kyrkliga samfälligheter.
9	Annan juridisk form	Enheter som inte tillhör någon av klasserna 1 - 7 och inte heller är offentliga myndigheter eller institutioner.

Kommentar till standarder för klassificering av institutionella enheter

Infledning

Inom den ekonomiska statistikproduktionen arbetar man med i huvudsak två typer av statistiska enheter som kan benämnas funktionella resp institutionella. En funktionell enhet är avgränsad med syfte att uppnå största möjliga homogenitet i fråga om ekonomisk aktivitet eller lokal fördelning av verksamheten. Exempel på funktionella enheter är den arbetsställeenheter som tillämpas i den årliga industristatistiken och i investeringsenkäterna för industrin samt den försäljningsställeenheter som tillämpades i 1963 års handelsräkning. Den institutionella enheten har en juridisk definition. Den tillämpas såsom approximation till en ekonomisk beslutsenhet och utgör minsta möjliga enhet för redovisning av vissa variabler som inte kan fördelas på funktionella enheter, nämligen främst disponibel inkomst, sparande och finansiella transaktioner. Som exempel på institutionella enheter kan anges kommun, aktiebolag, förening och stiftelse.

För att möjliggöra den utbyggnad av nationalräkenskaperna (NR) med ytterligare uppgifter om eller från institutionella enheter som krävs enligt FNs rekommendationer för nationalräkenskapernas uppbyggnad (System of National Accounts, SNA) pågår en planering av omläggning och utvidgning av bl a kreditmarknadsstatistiken och finansstatistiken för företag. I anslutning till moderniseringen av finansstatistiken är det aktuellt att av jämförbarhetsskäl presentera även annan statistik med institutionell gruppering.

Dessa pågående eller planerade utvecklingsarbeten har aktualiserat frågan om institutionella enheters klassificering. Avsikten är att statistiska centralbyråns (SCBs) företagsregister (FÖR), som skall tjäna såsom urvalsram och samordnande klassificeringsunderlag för dessa statistikgrenar med det snaraste skall förses med kod efter nu fastställda standarder.

Huvudsakliga indelningskriterier

Det har därför varit angeläget att klargöra vilka klassificeringar av institutionella enheter som skall tillämpas i fortsättningen. Till skillnad från vad som är fallet beträffande funktionella enheter saknas i stor utsträckning internationella rekommendationer för institutionella enheters gruppering. För de förstnämnda finns en särskild standard för näringsgrensindelning (International Standard of Industrial Classification of all Economic Activities, ISIC), och dessutom föreslås klassificering efter ägarkategori (t ex statlig, kommunal, kooperativ, privat) och ägarens juridiska form (aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening etc). För institutionella enheter finns en rekommendation till sektorindelning i det under 1967 publicerade förslaget till reviderad SNA. Dessutom föreslås att gruppering efter aktivitet görs, men där har ännu inte lämnats någon definitiv rekommendation om huruvida ISIC eller en modifiering av denna bör tillämpas.

SNA-standarderna utgår ifrån enheternas funktion i samhället och skiljer sålunda mellan offentlig förvaltning, icke-finansiella företag, finansiella företag, hushåll och ideella föreningar m m (se bil 1). Inom dessa huvudsektorer görs sedan viss ytterligare uppdelning. Bl a delas företagssektorerna upp på offentliga och privata. Detta innebär att standarden förutom det primära funktionella kriteriet har ett ägarkriterium. För vissa delar av den ekonomiska statistiken förefaller en mera detaljerad indelning efter ägarkategori vara önskvärd (se för övrigt vad som ovan nämnts beträffande funktionella enheters gruppering efter ägarkategori). För att inte standarden därigenom skall bli för komplicerad görs här åtskillnad mellan en standard för institutionell sektorindelning motsvarande SNA-standarderna utan ägarkriterium och en standard för klassificering efter ägarkategori. Dessa standarder kan sedan kombineras på lämpligt sätt.

I vissa sammanhang finns det också intresse för en klassificering av de institutionella enheterna efter juridisk form. Man kommer alltså till slutsatsen att de institutionella enheterna bör grupperas efter fyra kriterier, nämligen aktivitet, institutionell sektortillhörighet, ägarkategori och juridisk form. I fråga om aktivitetsklassificering är SCBs avsikt preliminärt att tillämpa ISIC även för institutionella enheter. Ett slutligt ställningstagande på denna punkt har dock ännu inte kunnat göras på grund av att innebörden i detta avseende av den helt nyligen företagna revisionen av ISIC inte hunnit analyseras. SCB återkommer senare till denna fråga. Här behandlas därför endast klassificering efter övriga tre indelningskriterier.

De nu fastställda standarderna syftar i första hand till att reglera den information som tas in i FÖR. Avsikten är att denna skall vara tillräcklig för statistikproduktionens behov. Hur långt man bör klassificera i detalj i de olika statistikgrenarna, och vilken eller vilka standarder som bör tillämpas vid redovisningen av den enskilda statistikgrenen får till väsentlig del avgöras från fall till fall.

Slutligen bör framhållas att visserligen avser de här behandlade standarderna klassificering av institutionella enheter, men i den mån funktionella enheter klassificeras efter ägarens status är de tillämpliga även i statistik med arbetsställe eller motsvarande som statistisk enhet. Detta gäller särskilt klassificering efter ägarkategori och juridisk form.

Standard för institutionell sektorindelning

./.

Denna standard följer SNA:s förslag (bil 1) till indelning i huvudsektorerna offentlig förvaltning, icke-finansiella företag, finansiella företag, hushåll, ideella föreningar etc och i förekommande fall utlandet. Beträffande delsektorerna har vissa avvikelser gjorts. Uppdelningen av företagen på offentliga och privata har som förut nämnts uteslutits men framgår av standarden för indelning efter ägarkategori. Den kyrkliga förvaltningen bildar en särskild delsektor bl a för att förenkla omklassificeringen för den händelse kyrkan kommer att skiljas från staten. Huvudsektorn "icke-finansiella företag" har fördelats på delsektorer för att möjliggöra tillämpning i vissa sammanhang av ett snävare företagsbegrepp än det av SNA föreslagna.

Standard för indelning efter ägarkategori

Många institutionella enheter är inte ägda i egentlig mening (t ex myndigheter, föreningar och stiftelser). I dessa fall är det visserligen mera korrekt att tala om intressekategori men det har ansetts lämpligt att använda den vanligare termen ägarkategori. Denna har också fått ge namn åt standardens indelningskriterium. I de internationella rekommendationerna används för övrigt begreppet "type of ownership".

För den institutionella sektorindelningen i NR av företagssektorn krävs enligt SNA endast åtskillnad mellan offentligt och icke-offentligt ägande. Det finns emellertid ett behov av en mer detaljerad klassificering i åtskilliga ekonomiskstatistiska sammanhang. Det finns internationella rekommendationer för vissa statistikområden, exempelvis industri- och byggnadsstatistik om en indelning efter ägandeförhållanden som är mer detaljerad än SNA-förslaget. Det gäller i allmänhet statistik med funktionellt definierad enhet, men när ägarenheten är en juridisk person t ex ett bolag anknyts det nämnda ägandekriteriet till denna, dvs till den institutionella enheten. I sak rör det sig alltså även här till stor del om en klassificering av institutionella enheter.

Den föreslagna standarden upptar vid sidan av indelningen i offentligt och icke-offentligt ägande även en mer detaljerad uppdelning av dessa båda ägarkategorier. Standarden skulle därför egentligen kräva två positioners utrymme; där den första kodsiffran skulle uttrycka de båda överordnade ägarkategorierna. Därigenom skulle den institutionella koden utökas från en fyr- till en femsiffrig kod, vilket emellertid har ansetts onödigt utrymmeskrävande. Det föreslås därför att de överordnade ägarkategorierna offentlig och icke-offentlig lämnas onummerade och konstitueras av de underordnade ägandeformerna.

Samtliga enheter bör klassificeras efter ägarkategori. Det innebär att även fysiska personer grupperas efter denna standard vilket i och för sig är ologiskt. Om FÖRs klassificering efter ägandeförhållande skall användas även för andra enheter än institutionella är detta emellertid praktiskt lämpligt.

Ägarkategorin bör bestämmas av den "slutlige" ägarens status. Detta innebär att exempelvis ett bolag som är dotterbolag till ett kommunalägt företag också betraktas som kommunalägt.

Ägarkategori bestäms av ägarandel/röstandel uttryckt i procent. För klassificering till viss kategori krävs i princip en ägarandel som är större än 50 procent. Klassificeringen sker i två etapper. Först tas ställning till om det är fråga om offentlig eller icke-offentlig ägarkategori. Av hänsyn till NR, som inte kan acceptera införandet av en särskild sektor för blandat offentligt - icke-offentligt ägande, klassificeras enheten som offentlig vid lika ägarandelar. Vidare prioriteras statlig ägarkategori vid lika andelar för stat och kommuner. Vid icke-offentlig ägarkategori klassificeras enheten som tillhörig "annan ägarkategori" om ingen av kategorierna 3 - 7 uppfyller kravet om större ägarandel än 50 procent.

Till klass 6 skall föras enheter som inte är offentliga i den meningen att de ägs eller kontrolleras av det allmänna, men som inte heller domineras av privata ägarintressen. Exempel på sådana enheter är sparbanker och en del andra stiftelser med "allmännyttig" verksamhet.

Standard för indelning efter juridisk form

Utöver indelningskriterierna institutionell sektortillhörighet och ägarkategori förekommer även juridisk form. Gruppering efter juridisk form förekommer i ett flertal svenska statistikgrenar. I internationella statistikprogram ges inte några bestämda rekommendationer om hur en standard för klassificering efter juridisk form bör utformas, vilket förklaras av olika länders varierande institutionella förhållanden. Den nu antagna standarden specificerar de i Sverige vanligast förekommande juridiska organisationsformerna.

Sektorindelning för finansräkenskapen enligt FNs förslag
till reviderad SNA 1952 (System of National Accounts)

- A. Non-financial enterprises,
corporate and quasicorporate
  - (1) private
  - (2) public

- B. Financial institutions
  - (3) central bank
  - (4) other monetary institutions, private
  - (5) " " " , public
  - (6) insurance companies and pension funds, private
  - (7) " " " " " , public
  - (8) other financial institutions, private
  - (9) " " " " " , public

- C. General government
  - (10) central government
  - (11) state and local government
  - (12) social security funds
  - (13) other institutions

- D. Private non-profit institutions serving households (14)

- B. Households of:
  - (15) proprietors of non-financial unincorporated
enterprises included in the sector
  - (16) employees
  - (17) persons in other status

- F. The rest of the world' (18)